

Mladi u Centru: jačanje dijaloga mladih i donositelja odluka na lokalnoj razini

Sufinancirano sredstvima
programa Europske unije
Erasmus+

AGENCIJA ZA
MOBILNOST I
PROGRAME EU

EUROPEAN UNION
European Commission

Urednik brošure: Hrvoje Novak

Lektura: Petra Vdović i Hrvoje Novak

Izdavač: Grad Pregrada, 2019.

Projekt je financirala Europska unija iz programa Erasmus +, Ključna aktivnost 3 u području mladih.

Sadržaj ovog materijala isključiva je odgovornost Grada Pregrade i projektnih partnera.

O PROJEKTU

Projekt “**Mladi u Centru: jačanje dijaloga mladih i donositelja odluka na lokalnoj razini**”, koji su zajednički proveli **Grad Pregrada, Mreža udruga Zagor i Lokalna akcijska grupa Zagorje - Sutla** korištenjem metodologije strukturiranog dijaloga kroz pitanje centara za mlade želio je aktivirati mlade u zajednici te ih osnažiti za sudjelovanje u procesima odlučivanja na svim razinama. Jačanje dijaloga mladih i donositelja odluka na lokalnoj razini proizašlo je iz potrebe za osnaživanjem mladih za aktivno sudjelovanje u demokratskom životu. Naime, prilikom izrade **Gradskog programa za mlade 2015.-2020.** kroz rezultate provedene ankete, mladi su istaknuli problem nedostatka inicijativa i sadržaja za njih i kvalitetno provođenje slobodnog vremena, ali i nedostatak prostora i institucionalnog okvira unutar kojeg bi se ti sadržaji kreirali i provodili, u obliku centra za mlade, info centara ili klubova mladih. U jednom takvom multifunkcionalnom prostoru mladi bi imali priliku za kulturni razvoj, volontiranje, kvalitetno provođenje slobodnog vremena te neformalno obrazovanje. Ovim projektom mlade smo pitali kakav centar za mlade žele, a metode kojima smo se koristili kao i rezultate koje su proizašli iz provedbe, saželi smo u ovoj brošuri.

Neposredni rezultat provedbe strukturiranog dijaloga dobivanje je odgovora na pitanje kakav to centar za mlade mladi žele te kroz to stvorena načela uspostave centra za mlade kao temelja rada s mladima primjenjivog i u drugim zajednicama na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i europskoj razini. Kroz dijalog mladih i donositelja odluka željeli smo kreirati prostor participacije mladih te uspostaviti dobre prakse u samom procesu dijaloga i participacije mladih, a cjelokupni proces doveo je do suradničkih odnosa između mladih i donositelja odluka u lokalnoj zajednici te će dugoročno utjecati na kvalitetu provedbe strukturiranog dijaloga. Kroz projekt dobiveni su i odgovori na pitanja o tome što je važno mladima čime doprinosimo i izradi nove nacionalne i europske strategije za mlade.

ŠTO JE STRUKTURIRANI DIJALOG?

Izvor: eupita.eu

Europska unija od 2009. provodi konzultacije u okviru kojih mladi imaju priliku iznijeti svoja mišljenja i prijedloge te na taj način utjecati i oblikovati europsku politiku koja ih se izravno tiče. Taj se proces zove strukturirani dijalog s mladima, a u Hrvatskoj se nastoji približiti mladima pod sloganom „**EU pita**“.

Kroz strukturirani dijalog tijela javne vlasti, uključujući institucije Europske unije, savjetuju se s mladim ljudima o određenim temama koje su od velike važnosti za populaciju mladih diljem Europe. Cilj je osigurati da preporuke i mišljenja mladih ljudi nađu svoje mjesto u nacionalnim i europskim politikama za mlade kako bi se poboljšala kvaliteta njihova života i unaprijedio položaj mladih u određenom području. Do sada je provedeno **pet 18-mjesečnih ciklusa** strukturiranog dijaloga na teme zapošljavanja mladih, sudjelovanja mladih u demokratskom životu, društvene uključenosti mladih, osnaživanja mladih za političko sudjelovanje te životnih vještina koje su mladima potrebne za sudjelovanje u modernom europskom društvu.

Najvažniji dio strukturiranog dijaloga je provođenje konzultacija u suradnji s mladima. Takve konzultacije služe kao forum za promišljanje o prioritetima, provedbi i vrednovanju europ-

skih i nacionalnih politika za mlade. Osim konzultacija koje se provode kroz upitnik na stranici eupita.eu, brojne organizacije mladih organiziraju različite aktivnosti kako bi što veći broj mladih mogao iznijeti svoje mišljenje i preporuke na smislen i zabavan način te kako bi se omogućilo da se glas mladih čuje i da njihove ideje i preporuke budu uvažene. Iznošenjem mišljenja, kritika i preporuka kroz proces strukturiranog dijaloga, mladi imaju u rukama moćno oruđe koje im omogućuje da stvarno utječu na svoju budućnost.

O problemima i potrebama mladih najbolje znaju upravo oni sami, a o njihovoj budućnosti nikako ne bi trebali odlučivati drugi umjesto ili mimo njih.

ŠTO JE ERASMUS+?

Izvor: mobilnost.hr

EraSmuS+ najveći je program Europske unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport te obuhvaća razdoblje od 2014. do 2020. godine. Obuhvaća sve europske i međunarodne programe i inicijative Europske unije u području obrazovanja (opće obrazovanje, visoko obrazovanje, obrazovanje odraslih), osposobljavanja (strukovno obrazovanje i osposobljavanje), mladih i sporta.

EraSmuS+ usmjeren je jačanju znanja i vještina te zapošljivosti europskih građana, kao i unaprjeđivanju obrazovanja, osposobljavanja te rada u području mladih i sporta. Posebno je usmjeren povezivanju obrazovanja, osposobljavanja i sektora mladih s poslovnim sektorom te je otvoren za njihove zajedničke projekte.

EraSmuS+ nudi mogućnosti međunarodne mobilnosti za pojedince te međunarodne suradnje za organizacije, među ostalim:

- provođenje razdoblja studija u inozemstvu,
- obavljanje stručne prakse,
- stručna usavršavanja i osposobljavanja,
- volontiranja,

- razmjene mladih,
- rad na međunarodnim projektima usmjerenima na modernizaciju i internacionalizaciju sektora obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta.

Zainteresirani pojedinci prijavljuju se putem svojih ustanova. Uz to, program nudi mogućnosti suradnje ustanovama iz cijelog svijeta kroz aktivnosti Združenih diplomskih studija i Jačanja kapaciteta u visokom obrazovanju.

Erasmus+ strukturiran je prema sljedećim aktivnostima:

- *Ključna aktivnost 1 – Mobilnost u svrhu učenja za pojedince*
- *Ključna aktivnost 2 - Suradnja za inovacije i razmjenu dobre prakse*
- *Ključna aktivnost 3 - Podrška reformi politika*
- *Program Jean Monnet*
- *Sport*

KLJUČNA AKTIVNOST 3

Ovom se ključnom aktivnošću podupiru:

- *Znanje u području obrazovanja, osposobljavanja i mladih za donošenje politika na temelju dokaza i praćenje u okviru **Europe 2020.**, posebno:*

- *analize pojedinih država i tematske analize, uključujući putem suradnje s akademskim mrežama;*

- *suradničko učenje i suradničke revizije putem Otvorenih metoda suradnje u obrazovanju, osposobljavanju i područjima vezanim uz mlade;*

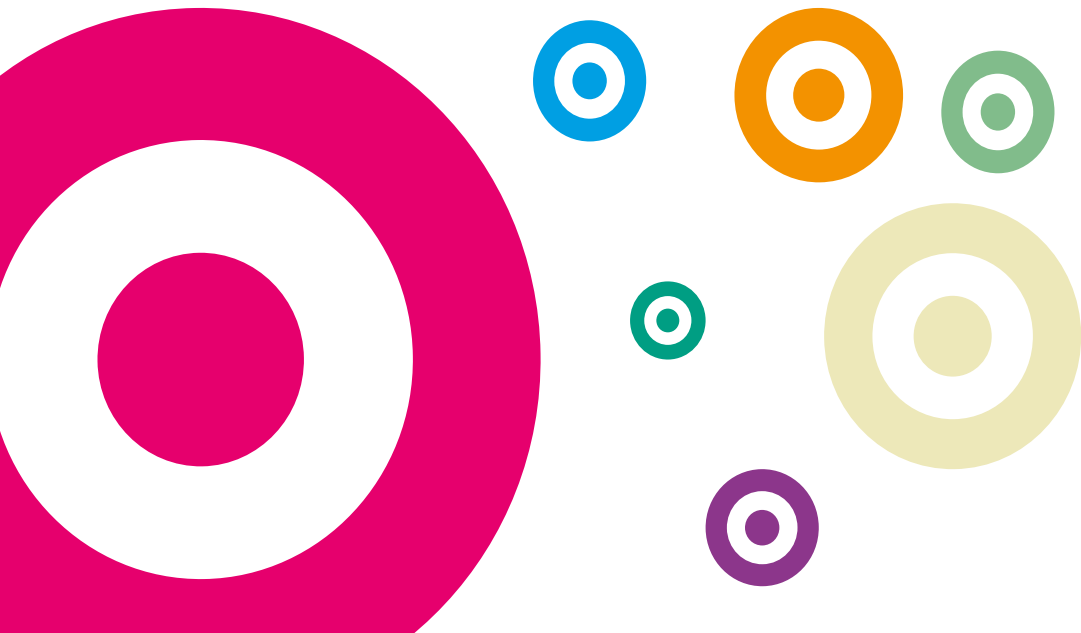
- *Inicijative za inovacije u području politika za promicanje razvoja inovativnih politika među dionicima i omogućavanje javnim tijelima da ispituju učinkovitost inovativnih politika putem ispitivanja na terenu utemeljenih na čvrstim metodologijama ocjenjivanja;*

- *Potpora instrumentima europskih politika za olakšavanje transparentnosti i priznavanja vještina i kvalifikacija te prijenos bodova, za poticanje osiguranja kvalitete, podržavanje vrednovanja neformalnog i informalnog učenja, upravljanja vještinama i savjetima. Ova aktivnost uključuje potporu mrežama kojima se olakšava razmjena diljem Europe, učenje i radna mobilnost građana i razvoj fleksibilnih putova učenja između različitih područja obrazovanja, osposobljavanja i mladih;*

- *Suradnja s međunarodnim organizacijama priznate stručnosti i analitičke sposobnosti (kao što je **OECD i Vijeće Europe**), za jačanje učinka i dodane vrijednosti politika u područjima obrazovanja, osposobljavanja i mladih;*

- *Dijalog s dionicima, promicanje politika i programa s javnim tijelima, pružateljima usluga i dionicima u području obrazovanja, osposobljavanja i mladih važni su za jačanje svijesti o **strategiji Europa 2020.**, strateškom okviru za obrazovanje i osposobljavanje 2020., Europskoj strategiji za mlade i drugim europskim programima za pojedine sektore, kao i o vanjskoj dimenziji obrazovanja, osposobljavanja i politika za mlade u EU-u. Važni su i za razvoj sposobnosti dionika za konkretno podupiranje provedbe politika poticanjem učinkovitog korištenja rezultata Programa i ostvarivanjem opipljivog učinka.*

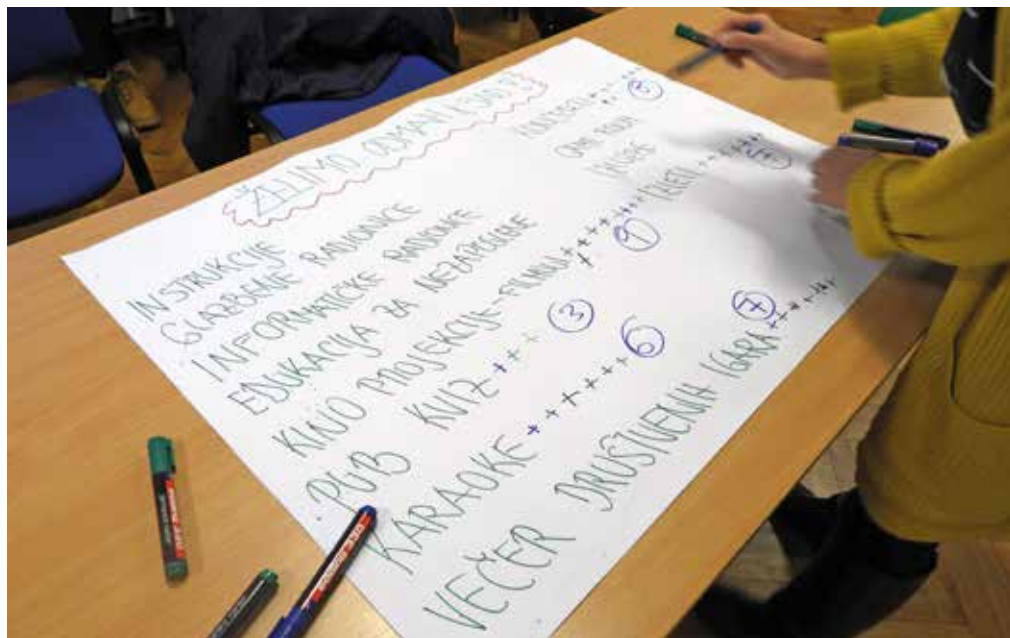

ZAŠTO CENTAR ZA MLADE?

Centar za mlade je multifunkcionalan prostor u kojem mladi imaju priliku za kulturni razvoj, volontiranje, kvalitetno provođenje slobodnog vremena te neformalno obrazovanje, što su ključne teme Europske strategije za mlade. U ruralnom području Centar za mlade unaprijeđuje informiranost, prilike za mlade, promiče socijalno uključivanje te jača socijalni kapital zajednice. Kroz uspostavu Centra omogućava se da mladi budu korisnici sadržaja te aktivni kreatori sadržaja, kao i upravljači, čime se direktno doprinosi većem sudjelovanju mladih u procesima donošenja odluka. Centri za mlade temelj su za kvalitetan lokalni rad s mladima i zadržavanje mladih u ruralnom području.

Kroz ovaj projekt Grad Pregrada dobio je kreiranu viziju budućeg lokalnog centra za mlade, način njegovog upravljanja te su mladi u vrlo ranoj fazi uključeni u njegovo osmišljavanje, što im daje osjećaj vlasništva nad cijelim projektom. Mladi su sami prepoznali potrebu principa suupravljanja u radu budućeg centra za mlade što ukazuje na važnost participativnog procesa u samom dizajniranju centra za mlade.

Kao smjernice za rad s mladima koristili smo standarde **Vijeća Europe** vezane uz rad centara za mlade.

Osnovne kriterije kvalitete Vijeće Europe definira na sljedeći način:

- 1. Centar ima za cilj služiti mladima – fokus su mladi i rad s mladima, a većina aktivnosti spada u neformalno obrazovanje*
- 2. Centar promovira međunarodnu suradnju među mladima – prijenos dobrih praksi drugih zemalja ili razvoj međunarodnih aktivnosti*
- 3. Centar ima potporu javnih tijela*
- 4. Ima svoje osposobljene djelatnike koji provode aktivnosti*
- 5. Ima smještajne kapacitete s radnim objektima*
- 6. Nudi tolerantno i sigurno radno okruženje poštujući raznolikost i ljudsko dostojanstvo*
- 7. Nudi odgovarajuće radne uvjete za aktivnosti mladih*
- 8. Pruža infrastrukturu koja je prilagođena međunarodnim aktivnostima s različitim skupinama sudionika*
- 9. Pridonosi razvoju kvalitete rada s mladima*
- 10. Osigurava uključivanje mladih ljudi, organizacija mladih i udruga u razvoju njihovih programa*
- 11. Pridonosi usmjeravanju politika za mlade*
- 12. Promiče vrijednosti Vijeća Europe*
- 13. Promiče programe Vijeća Europe*
- 14. Ima transparentno financiranje i mehanizme kontrole*
- 15. Centri su servisi i orijentirani su prema korisnicima – evaluacija i feedback*

Više o radu Vijeća Europe vezano uz Centre za mlade pronadite na linku:

<https://rm.coe.int/quality-label-brochure-en-2015/16806fcf1b>

IZAZOVI U PROVEDBI STRUKTURIRANOG DIJALOGA

Poseban izazov predstavljala je motivacija mladih. Osim vanjskih faktora na koje smo mogli utjecati, a odnose se na ugodan prostor, što manje frontalnog predavanja, osiguravanje dovoljno cuge i klope, bitna je i motivacija samih mladih. Prije svake radionice izrađivali su se zanimljivi kratki video i promotivni materijali poput letaka, plakata i materijala za društvene mreže koji su za cilj imali motivirati i privući mlade na radionicu. Posebno je bilo bitno uspostaviti osobni kontakt s mladima i objasniti im što se ovim projektom želi postići. Kako bi se uspostavio osobni(ji) kontakt najprije su se održale uvodne radionice koje su mlade informirale o projektu i što projekt znači za same mlade s jedne strane, a s druge strane koliko je bitan donositeljima odluka. Drugi pristup bio je kroz osobna poznanstva motivirati mlade na sudjelovanje u strukturiranom dijalogu te smo u tom procesu detektirali osobe koje rade direktno s mladima – djelatnici/e u školama, mladi u različitim udrugama, ali također i mlade u političkim pomladcima.

Veliku ulogu u cijelom procesu imao je i **Savjet mladih Grada Pregrade** koji je bio uključen cijelo vrijeme u provedbi projekta te se u cijelom procesu pokazao kao ključan dionik i prijeko potreban partner. Uz to vrlo se važnim pokazalo i što je u gradskoj upravi zaposlena mlada osoba koja je preuzela ulogu youthworkera te je tijekom provedbe projekta i službeno imenovana koordinatoricom za mlade.

Osim izazova motiviranosti mladih bilo je potrebno u „hodu“ prilagođavati vrijeme, dinamiku i sadržaj radionica. Pregrada, kao i ostatak Hrvatskog zagorja ima problem s javnim prijevozom koji nije razvijen kao u većim gradovima i linije koje postoje uglavnom prate raspored nastave u školama i smjenski rad u obližnjim tvornicama. Mlade koje su dolazili iz okolnih mjesta vozili smo osobnim automobilima do i od mjesta održavanja radionica.

Također, kako je Pregrada malo mjesto postoji i problem starijih mladih između 19 i 25 godina koji zbog nastavka školovanja (fakulteti) odlaze najčešće u Zagreb. Zbog svega toga bilo je potrebno naći optimalno

vrijeme (dane i sate) kada će se radionice održavati. Prvotno smo planirali radionice održavati u prijepodnevnim satima, no kako mladi nisu bili zadovoljni takvim rješenjem, radionice smo prebacili u poslijepodnevne sate. Subota u popodnevnim satima bila je logičan izbor. Izuzetno velik izazov je i duže trajanje radionica, pokazalo se da bi optimalno za ove radionice bilo oko četiri sata s pauzama.

Facilitatorima radionice značajan izazov je predstavljalo strukturiranje samog sastanka s donositeljima odluka. Odlučeno je da radi razbijanja eventualne napetosti (obzirom da je na radionici sudjelovalo otprilike pola mladih i pola donositelja odluka) da se organizira kviz o mladima putem platforme Kahoot!.

Mladi i donositelji odluka su zajedno činili grupe natjecatelja te na taj način stvorili neformalniju i opuštenu atmosferu.

PRIKRUŽI NAM SE NA NOVOJ RADIONICI U
OKVIRU PROJEKTA

MLADI U CENTRU

RAZGOVARAJ S PREGRADSKIM
GRADONAČELNIKOM I GRADSKIM VIJEĆEM

Želimo čuti tvoje ideje!

GRADSKA VIJEĆNICA
JOSIPA KARLA TUŠKANA 2
SUBOTA, 23.2.2019.
15:30 h

Prijavi svoje sudjelovanje na
email mladi@pregrada.hr

KAKAV CENTAR ZA MLADE TREBA PREGRADI?

SVOJE IDEJE I PRIJEDLOGE RECITE
NAM NA RADIONICI U
SUBOTU, 26.01.2019.
OD 15H

 GRADSKA
VIJEĆNICA
PREGRADA

Mladi u Centru

JOSIPA KARLA
TUŠKANA 2

POZIVNICA

Radionice na kojima možeš sudjelovati i odlučivati o novom centru za mlade:

8.12.2018. - Mladi odlučuju

15.12.2018. - Regenerator i Centar za mlade KZZ (Zabok), Stub Klub (Donja Stubica)

26.01.2019. - Kakav Centar za mlade treba Pregradi?

23.02.2019. - Strukturirani dijalog s gradonačelnikom i gradskim vijećem

26.04.2019. - Konferencija: Mladi u centru!

Želimo zajedno s vama osmisliti budući gradski centar za mlade

Javi nam se na: mladi@pregrada.hr

REZULTATI

Kroz provedene radionice s mladima smo razgovarali o centru za mlade u Pregradi te o kvalitetnom provođenju slobodnog vremena mladih iz Pregrade. Na svim održanim radionicama koristile su se različite metode neformalnog obrazovanja, a posebno su korisni bili „icebreakeri“. Izrazito bitna radionica bila je **World cafe** diskusija na kojoj su mladi raspravljali o tome kako centar za mlade treba izgledati te su se dotakli konkretnog sadržaja u samom centru, kao i načinu upravljanja centrom. Prije toga mladi su kroz prethodne dvije radionice imali priliku međusobno se upoznati i posjetiti neke od mjesta za mlade u Krapinsko-zagorskoj županiji kao **Centar za mlade Krapinsko-zagorske županije** u Zaboku i Stub-klub, klub mladih u Donjoj Stubici kako bi dobili praktični uvid u rad centara i klubova mladih. To je ujedno bila prilika i saznati više o politikama za mlade u tim gradovima.

Na radionici s donositeljima odluka mladi su prezentirali svoje ideje.

Mladi su **prostor centra** zamislili kao multifunkcionalnu dvoranu prilagođenu osobama s invaliditetom u kojem bi se nudili sadržaji kao što su koncerti, kino projekcije, izložbe, kutak za čitanje, večeri društvenih igara, šah, stolni tenis, biljar, karaoke, tečajevi plesa, različiti kvizovi, predavanja, edukacije za nezaposlene. Sam centar nudio bi i različite vrste radionica kao što su informatičke, glazbene, kreativne radionice te instrukcije za učenike. Unutar centra mladi su također predložili vježbanje kao što su zumba, joga i aerobik, ali i osnivanje klubova kao što su klub gamera ili klub knjigoljubaca. **Izgled centra** mladi su zamislili u svijetlim bojama, različitih tekstura na zidovima te tapetama. Od opreme na listi želja mladih našli su se fotelje i vreće za sjedenje, sklopivi stolci i stolice, mini knjižnica s policama za knjige u sklopu dnevnog boravka tj. prostora za odmor, razglasna oprema, didaktička oprema, plazma TV, računala, projektor i platno za filmske projekcije, set za karaoke, disco kugla, mikrofoni, kamera te fotoaparati, glazbeni instrumenti te različite

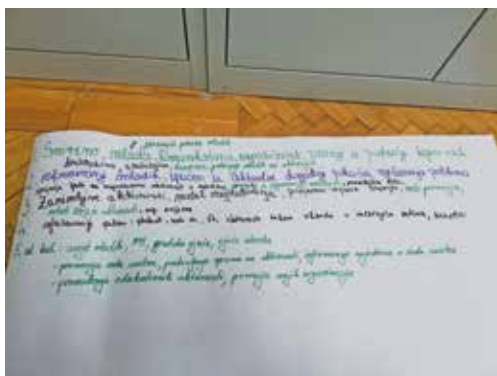

društvene i video igre. U dvorištu centra nalazila bi se oglasna ploča s aktivnostima koje centar nudi, a unutar centra nalazio bi se Info pult.

Upravljanje i financiranje centra pripalo bi Gradu Pregradi, a odlučivanje o programu i sadržajima bi pripalo mladima u dobi od 13 do 35 godine. Mladi bi odlučivali o aktivnostima koje žele da se provode u centru putem anketa na društvenim mrežama, javnih tribina te upitnika. Mladi su zaključili da bi bilo potrebno osnovati tijelo u koje bi se mogle uključiti različite skupine i udruge koje bi bilo predstavničko tijelo mladih u centru za mlade (npr. Vijeće centra mladih). Mladi su izrazito naglasili važnost demokratskog odlučivanja te izbjegavanja stranačkih utjecaja na upravljanje centrom.

Radno vrijeme centra za mlade bilo bi od ponedjeljka do četvrtka od 10h do 17h ili 20h dok bi vikendom centar radio od 12h do 24h ovisno o aktivnostima koje bi se provodile u centru. U vrijeme vikenda bilo

bi poželjno organizirati taxi prijevoz za mlade koji su udaljeni od centra grada.

Kao **karakteristike youthworkera** mladi su istaknuli smirenost, komunikativnost, empatičnost, druželjubivost, snalažljivost, kreativnost i razumijevanje potreba mladih. Poželjno je da youthworker potiče mlade na aktivaciju te informira o aktualnostima u koje se mladi mogu uključiti. Pod pokazateljima da li centar dobro radi mladi su naveli da dolazak istih ljudi na različita događanja dokazuje dobar rad centra za mlade. Krajnji zaključak bio je da centar za mlade uvijek mora nuditi nove aktivnosti koje su zanimljive i zabavne te osigurati priliku za učenje.

Sve ove ideje mladih prikazane su i kroz ilustracije Valentine Hršak. Ilustracije su postavljene u Gradskoj vijećnici te su ih imali priliku vidjeti donositelji odluka, ali i brojni građani/ke koji dolaze na različite aktivnosti u Gradsku vijećnicu. Na taj način je centar za mlade približen i široj zajednici.

Kroz ovaj projekt naučili smo brojne lekcije vezane uz rad s mladima, a možda je najvažniji zaključak da se vodič za osnivanje centra za mlade temelji na jednostavnom načelu: **Sjednite s mladima i pitajte ih što žele.**

NAUČENE LEKCIJE **iliti** VODIČ ZA STRUKTURIRANI DIJALOG S MLADIMA

- Mladi trebaju biti aktivno uključeni u planiranje projektnih aktivnosti kako bi se one isplanirale sukladno njihovim potrebama i očekivanjima.
- Youthworkeri/radnici s mladima ključni su dio provedbe projekta – posebice iz aspekta motivacije mladih na dolaske na radionicu.
- Politička volja za dijalogom je tek korak u pravom smjeru. Uz nju potrebno je imati administrativne kapacitete za provedbu i aktivni Savjet mladih ili inicijativu mladih u zajednici kao pokretače aktivnosti.
- Mladi žele demokratski odlučivati o procesima koji ih se tiču. Nužno je izgrađivati povjerenje kako bi se zaista i uključili u dijalog s donositeljima odluka.
- Metode rada potrebno je prilagoditi očekivanjima mladih te osigurati dovoljno prostora za slobodno iznošenje mišljenja i stavova. Pri tome treba imati na umu da su mladi vrlo heterogena grupa te facilitatori trebaju biti osposobljeni plivati između različitih želja i očekivanja.
- Nužno je voditi računa o dostupnosti aktivnosti mladima, a kada pričamo o ruralnom području to se posebice odnosi na prijevoz mladih izvan centra grada. U više navrata su facilitatori/ce radionice vozili mlade na radionicu ili kući te bi bilo korisno organizirati cirkularni prijevoz kroz naselja kako bi mladima aktivnosti bile dostupnije.
- Mladi moraju vidjeti rezultate svog sudjelovanja. U slučaju projekta Mladi u centru, mladima je najavljeno gdje se planira smjestiti Centar za mlade te su sve ideje prosljeđene projektantima koji su u procesu izrade dokumentacije. Vrlo je važno u cijeli daljnji proces planiranja i uređenja kontinuirano uključivati mlade u odlučivanje kako bi oni u potpunosti stekli vlasništvo nad centrom.

